

MAGYARÁG

1939. APRIL. 21

VIII. No. 110

2. leír

Tulajdonos: „Prima” S. A. Bejegy. la Trib.
Bihar Fsoc. 1798—1938

Felolós kiadó:
Üzv. PÁSZTOR EDENE

Alapította: PÁSZTOR EDE

Felolós szerkesztő:
Dr. Zoltán Jenő

Bejegyzve: Tribunalul Bihar Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul 4.

Ünnepélyesen fogadták Gafencu külügyminisztert Berlinben

Ribbentropp német külügyminiszter vacsorát adott Gafencu tiszteletére

Berlin, ápr. 19. Kedden délelőn félkettőkor a bresloui Rappidál Berlinbe érkezett Gafencu román külügyminiszter, Crutescu meghatalmazott miniszter, a külügyminisztérium protokoll-főnöke, Fabritius bucaresti német követ, valamint Pusca és Pop kabinetfőnökök kíséretében. Gafencu és román kísérete a Nemzeti Ujjazületési Front egyetruháját viselte. A friedrichstrassei állomás román és német zászlókkal gazdagon feldíszített perronján Ribbentropp külügyminiszter, von Weissacker külügyi alminiszter, Dörnberg protokoll-főnök és több tanácsos üdvözölte Gafencut. Ugyancsak megjelent a pályaudvaron Radu Crutescu, Románia berlini követe is. A zenekar a román és német himnuszot intonálta, majd Gafencu és Ribbentropp elléptek a diszszázad előtt.

Kedden délután öt órakor Gafencu és Ribbentropp megbeszélésre ültek össze, amely este 8 óráig tartott. Félkilenckor a német protokoll-főnök az Esplanad szálló disztermébe vezette Gafencut, ahol Ribbentropp diszvacsorát adott a román külügyminiszter tiszteletére.

Ribbentropp és Gafencu pohárköszöntői

A vacsorán Ribbentropp német külügyminiszter a román-német barátságára üritette poharát. A két nép egymást kiegészítő érdekei és gazdasági együttműködése gyümölcsöző eredményeket fog hozni. Ribbentropp végül Ófelsége II. Carol király egészségére üritette poharát.

Gafencu válaszában hangsúlyozta, hogy bizalomtól eltelve jött Berlinbe. A román-német

gazdasági szerződésnek igen nagy jelentősége van a két ország békés fejlődésének. Románia békepolitikát folytat. —

Végül a külügyminiszter Hitler vezér és kancellár egészségére üritette poharát. A vacsorát fogadás követte.

GAFENCU HITLERNEL

Gafencu szerdai programja órákor koszorút helyezett el az a következő volt: délelőtti 11 Ismeretlen Katona sírján, 11

Mussolini és Teleki pohárköszöntői a Palazzo Veneziában rendezett vacsorán

Róma, ápr. 19. Viktor Emanuel olasz király kedden kihallgatáson fogadta Teleky Pál magyar miniszterelnököt, valamint Csáky István gróf magyar külügyminisztert, akikkel háromnegyed óra hosszat tárgyalt. Ezután villásreggeli következett, amelyen számos előkelőség vett részt.

Délután öt órakor a Palazzo Veneziában megkezdődtek a tanácskozások. Mussolini olasz miniszterelnök Teleky Pál gróf magyar miniszterelnökkel, míg Ciano gróf olasz külügyér Csáky István magyar külügyérrel tárgyalt. E tárgyalások két órán túl terjedtek.

Este a Palazzo Veneziában diszvacsorával egybekötött fogadás volt, amelyet Mussolini olasz miniszterelnök rendezett a magyar miniszterek tiszteletére. A palotát erre az alkalomra csodálatos módon feldíszítették. A vacsorán 200 meghívott vett részt.

Mussolini pohárköszöntőjében őszinte örömeinek adott kifejezést, hogy a baráti magyar nemzet két kiváló fiát lát

hatta vendégül. Kitért a hagyományos olasz-magyar barátságára és kifejtette, hogy Magyarország a tengelyhatalmakkal való együttműködése biztosítani fogja Középeurópában messzemelőleg a békét.

Mussolini olasz miniszterelnök pohárköszöntőjére Teleky Pál magyar miniszterelnök olasz nyelven válaszolt és kö-

óra 45 perckor a kancellári palotába hajtatott, ahol 12 órakor Hitler kancellár, Ribbentropp német külügyminiszter és Radu Crutescu berlini román követ jelenlétében kihallgatáson fogadta. Egy óra 40 perckor Ribbentropp magánlakásán ebéden látta vendégül Gafencut és Fabritiust. Délután 16 óra 30 perckor Gafencu kihallgatáson jelent meg Rudolf Hess, a Führer helyettese előtt.

A berlini német sajtó élénk szimpátiával üdvözli Gafencut, rámutatva arra, hogy Ribbentroppal alkalma lesz megvitatni a két országot érdeklő összes kérdéseket. A lapok hangsúlyozzák a román-német gazdasági egyezmény jelentőségét és annak fontosságát, hogy a két állam közötti szálak Szorosabbra fűződjenek.

szönetét fejezte ki a szívélyes fogadtatásért, amelyben Rómában részesültek, majd kitért a hagyományos magyar-olasz baráti viszonyra, amely nagyban hozzájárult ahhoz, hogy Magyarország a mai kedvező helyzetébe jutott és hangsúlyozta, hogy Budapest és Belgrád között javul a jóviszony.

A vacsora után fogadás volt.

Junius 1-ig meghosszabbították a román-magyar kereskedelmi egyezményt

Bucaresti, ápr. 19. A Budapesten folytatott román-magyar kereskedelmi tárgyalások eredményeképpen a március 31-én lejárt egyezményt június 1-ig meghosszabbították meg. Románia ennek értelmében június 1-ig 19.750 vagon fát szállíthat Magyarországnak. Románia Magyarországra irányuló fakivitele január hónapban 34.809 vagon volt a múltévi 11.672-vel szemében. Kárpát-

alja Magyarországhoz való csatlósával Magyarország faállománya jelentősen megnövekedett, szakértők szerint azonban a Romániából irányuló fakivitel emiatt nem fog csökkenni.

Magyarországot főképp Románia látja el fával. 1938-ban 15.047 vagon tűzifát szállított Románia, 11.858 vagon Csehszlovákia, 1795 vagon Jugoszlávia és 1609 vagon Ausztria

MA: húsvéti ajándékakciónk 35. száma

Anglia nagy kérdése: sorozni vagy nem sorozni?

Mért ellenzi a munkáspárt a kötelező katonai szolgálat bevezetését. Antidemokratikus-e a sorozás?

(Londoni levél.) — Az európai eseményeket Londonban igen komolyan fogják fel és Anglia — szokatlan élénkséggel — az eddigtől teljesen eltérő magatartást tanúsít. Túlhaladva a tradicionális izolációs politikán, Anglia egymás után garantálta Lengyelországot, Görögországot, Törökországot és Románia határait, minden erőszakos lépés ellenében, Anglia katonai segítséget nyújt ezeknek az országoknak, ha bárki is megtámadná őket. Ezzel egyidejűleg azonban nyomban felmerül a kötelező katonai szolgálat kérdése is bármilyen erőteljes lépés esetére. Franciaországot nem lehet egyedül hagyni egy hatalmas szárazföldi haderő ellenében.

Angliában jelentékeny hangulat alakult ki a kötelező katonai szolgálat bevezetése érdekében. Nem lehetne azt állítani, hogy ez a hangulat képviseli a többséget, mert jól kell ismerni náluk is a tradíció erejét. De azt lehet mondani, hogy már az angolok sem nézik olyan ellenéges érzülettel ezt a lehetőséget. Első eset Anglia történetében, amikor a közvélemény nagyrésze a kötelező katonai szolgálat bevezetése mellett foglal állást. Már nem csak a polgár — aki veszélyeztetve látja az életét és a vagyonát, de számos képviselő és több komoly lap is emellett foglal állást. A konzervatív munkáspárt többsége a kötelező katonai szolgálat bevezetése mellett van.

Eddig a kötelező sorozást antidemokratikusnak és erőszakosnak találták.

Chamberlain maga is több ízben ellene foglalt állást. Minden esetre — mondotta egy alkalommal — „nem fogok intézkedni a kamara felhatalmázása nélkül”.

A kamarában azonban a sorozásnak sok ellensége van. Az egész munkáspárt ellene van, mert — antidemokratikusnak mondják.

Ez a vélemény nagyon érdekes. Franciaországban például a kötelező katonai szolgálatot a demokrácia alapelveinek tekintik. Másrészt, hogy Anglia ténylegesen felvehesse a harcot a fasiszta és náci erőszak ellen — amint ők követelik —

feltétlenül szükséges volna az általános katonai védkötelezettség bevezetése.

Mit mondanak a kötelező sorozás ellenfelei

Az általános védkötelezettség ellenfelei azzal érvelnek, hogy mikor egész Európa válságban van, mikor az összes pártok véleménye megegyezik abban, hogy erőlyes külpolitikai lépéseket kell tenni, nem szabad hagyni hogy a közvélemény egy ilyen kényes kérdés felett megoszoljon, mikor Angliának teljesen szolidarisnak és egységesnek kell mutatkoznia. A kötelező katonai szolgálat bevezetésének a kérdése pedig hatalmas vihart támasztana, amely szétszakasztaná a népet.

A kormány kötelezettséget vállalt, hogy nem vezeti be a kötelező védszolgálatot. Erre a határozatra az alkotmány értelmében nem is térhet vissza, csak, ha ismét a választók elé viszi a kérdést. A kormány szerint azonban a mai idők nem alkalmasak választások levezetésére.

A kötelező katonai szolgálat bevezetése kihatással lenne Anglia közgazdasági helyzeté-

re. Anglia nem nélkülözhet 300.000 fiatalembert. Ezek nem hiányozhatnak az üzemekből, kikötőkből, irodákból, stb. Anglia ereje háború esetén is az ipari és kereskedelmi teljesítő képessége volna. Anglia tudná szállítani a repülőgépeket, hajókat, ágyukat, biztosítani az erők ellátását fegyverrel, közszükségleti anyagokkal, élelmi szerrel. Hogy ezt megtehesse, szükség van az embereire...

Végül az önkéntes rendszer megfelel az angol hadsereg és a passzív védekezés céljainak.

Mivel érvelnek a kötelező katonai szolgálat hívei

A kötelező katonai szolgálat hívei azzal érvelnek, hogy Chamberlain birminghami beszédében bejelentette, hogy azonnali áldozatokot fog kérni az országtól. Azonnal tenni kell valamit. El kell készíteni a „nemzeti regisztert” ahova minden ép állampolgárt be kell vezetni. Azután be kell vezetni a kötelező katonai szolgálatot, például három hónapos katonai gyakorlatokra. Ehhez nincs szükség új választásokra, mert a közvélemény, úgy is mellette van.

A három hónapos szolgálat

35

szelvény

amely összegyűjtve feljogosít 1 39 március-április hónap tartandó husv ti ajándékakciónk. an való részvételre.

nem hatna ki a közgazdasági életre, mert a technikusokat és a specialistákat felmentenék. Hogyan tudnak Franciaországban és Németországban két éves katonai szolgálatot végezni, anélkül, hogy azt a gazdasági élet megérezze?

Az önkéntes rendszer eredménye nem kielégítő. A nagy városokban, mint Manchesterben a hatóságok a szükséges önkéntesek egy harmadát sem tudták beírni. (Ismeretes, hogy az önkéntesek száma kevesebb volt, mint amennyire számítottak.) A kötelező katonai szolgálat Anglia feltétlen ellenállási akaratának leghatalmasabb megnyilvánulása lenne és úgy kül-, mint belföldön jelentékeny hatása lenne.

Bár Anglia még nem jutott el a kötelező katonai szolgálat rendszerének bevezetéséig, — máris óriási fegyverkezési erőfeszítést fejt ki, amilyenre a világ egyetlen más állama sem volna képes.

Repülőgépekre kell a pénz

Minden rendelkezésükre álló ipari és pénzügyi alapot repülőgépek építésére használják fel. Minden hónapban többszáz repülőgépet hagyja el az üzemeket. Szeptembertől máig Anglia 1300 repülőgépet épített és ezenfelül még Amerikából is vásárolt. Néhány hónapon be-

lül az angol-francia légi haderő felül fogja mulni a Róma-Berlin tengely légi haderejét.

Ilyen körülmények között Anglia nehezen fordíthatna újabb összegeket fegyverkezésre a kötelező katonai szolgálat bevezetése esetén, ami szükséges lenne puskák, golyószórók,

gépfegyverek, ágyúk beszerzésére, valamint az új ezredeket képező katonák fizetésére. A kötelező katonai szolgálat bevezetése más akadályokba is ütközik. Minden eszközzel egy óriási légi haderő felépítésére, valamint hadihajók építésére kell törekednie.

Halálos végű verekedés az állomáson

Kolozsvár, ápr. 19. Simon János 45 éves háromszékmezei Hatojka községbeli lakos a legutóbbi katonai összpontosítások során jött Kolozsvárra és itt az állomáson, amidőn fel akart lépni a vonatra, egy másik ember letaszította. Simon erre bicskát ragadott és azzal a nyakán megsebesítette ellenfelét. Rendőr sietett Simon megfékezésére, de a vértől

megvadult ember azt is megszurta. Végül is az utazóközönség feldühödve Simon garázdálkodásán, nekitámadt és oly alaposan összeverték, hogy kórházba való szállítása vált szükségessé. Miután a klinikán

nem volt hely, a járványkórházba helyezték el. A kórházban azonban állapota nem javult. Simonnak, komplikáció lépett fel és most tüdőgyulladásban meghalt.

Megcsönkített holttest a bokorban

Botosani, ápr. 19. Botosani város határában Calamandesti község közelében egy bokorban egy 20 év körüli nő borzalmasan megcsönkített holttest

tére bukkantak. Kezét és lábát levágták. Személyazonosságát nem sikerült megállapítani. A nyomozás megindult.

Iskolakönyvek kötését

a legolcsóbban vállalja a

PÁSZTOR EDE cég

könyvkötészete, Piața Mihai Viteazul 4

A „Tigris” jóslata bevált...

Visszapillantás a Clemenceau ellen husz évvel ezelőtt elkövetett merényletre és az ősz „Tigris” történelmi valósággá vált jövendöléseire. — Clemenceau politikája, melyet elsodorjak az utolsó évek eseményei

Jó husz esztendővel ezelőtt, 1919 telének végén a már megkezdett béketárgyalások hangulata alatt álló francia fővárosnak véres szenzációja volt: merényletet követtek el Clemenceau miniszterelnök ellen. A Tigris megsebesült.

Husz évvel a nevezetes merénylet után, Európában újra

világtörténelmi átalakulás, újrendeződés folyamata zajlik. A békeszerződések újra rajzolták Európa térképét és a most, a legutolsó hetekben átélt történelmi események is nagy területváltozásokat hoztak.

Ez a párhuzamosság ad alkalmat arra, hogy újra leper-

gessük a husz évvel ezelőtt elkövetett merénylet filmjeit és visszaidézzük a Tigris életének néhány jellegzetes mozzanatát, amelyeknek nemcsak a békeszerződések megteremtésében, de a most lezajlott európai eseményekben is nagyon fontos szerepet játszottak.

genceau családjával Párisba költözött vissza, az öreg politikus mindent elkövetett, hogy fiát feleségétől elidegenítse.

Mialatt a fia a fronton volt, elvette az anyától a két gyereket, akik főkéletesen beszéltek magyarul is és intézetbe adta őket. Georges-ot, az idősebbiket végleg el is vette később az anyától, akihez a két gyerek mindennek ellenére véltig ragaszkodott. A kisebbik fiu, Pierre, egyszer meg is mondta a Tigrisnek:

— Te ugyan nagy politikus lehetsz, de igen rossz nagyapa vagy.

Az örökösen füstölgő kráter

Politikai pályafutásának néhány állomása: 1875-ben a párisi községtanács elnöke. A következő évben képviselő. Tizenhét éven át, 1893-ig tagja a kamarának.

Eleinte a köztársaság megerősítésén dolgozott, de azután a legfantasztikusabb salto mortálékat csinálta. Gyakran a monarchistákkal is szövetekezett, csak hogy a kormányokat megbuktassa. Önmagával és a világgal elégedetlen, örökösen füstölgő kráter volt: sohasem lehetett tudni, hogy mikor robban ki. Mindamellett — népszerű volt. 50 évvel ezelőtt, amikor Bulanger tábornok parancsuraimat akart kiküldeni, pártja egy része a tábornokhoz csatlakozott. — Népszerűsége akkor kapta az első sebet. A Panama-botrány azonban kegyelemdöfés volt számára is. 1893 után egy évfizetdre eltűnt a francia politikai életből.

A Dreyfus-per alatt visszazserezte népszerűségét s 1906-ban Georges Clemenceau — miniszterelnök! A vén jakobinus 1909-ig ül a bársonyszékben és megvalósította régi vágyait: az egyház és az állam szétválasztását.

Minisztértársait — utálta, leázta. Legrosszabb véleménye volt Poincaréről. Páris évekig emlegette híres mondatát:

— A teremtésben csak két bölcs dolog van. A vakbél és — Poincaré.

A Tigris magyargyűlöletének titka.

Magyarországot és a magyarokat nem szerette. Róla nem lehet azt állítani, hogy azt sem tudta, merre van Magyarország. Magyarországgal szoros rokon kapcsolatok fűzték őt szegye fia, Michel Clemenceau ugyanis magyar lányt vett el feleségül.

A galántai cukorgyárban dolgozott a világháború előtti években a Tigris fia, mint mér-

nök. Itt beleszeretett Michnay Idába, a galántai járásbíró gyönyörű szép leányába. Hiába volt az öregur minden tiltakozása, a két szerelmes ki-

tartott elhatározása mellett és összeházasodtak. Még két kis unokája sem tudta a Tigris ezzel a ténnyel kibékíteni és amikor később Michel Cle-

1919 -- PÁRIS

Voltaképpen három ember kezében volt ebben az időben a világ sorsa. Az amerikai Wilson, az angol Lloyd George és Franciaország részéről Clemenceau miniszterelnök, a „Tigris” szava döntött az új határok kérdésében.

Wilson szerette volna a maga 14 pontjának elvei szerint berendezni a világot, Lloyd George csak arra vigyázott,

hogy most Franciaország ne erősödjön meg túlságosan. A németgyűlöletet legintenzívebben, de egyben legpolitikusabban Clemenceau képviselte.

Mert neki nemcsak szövetségesei aránylagos németbarátságával, hanem saját honfúrtasainak szélsőséges és kivihetetlen ábrándjaival is meg kellett küzdenie. A franciák egy

része nemcsak a szedani, hanem a waterlooi vereséget is jóvá akarta tenni és a Napoleon száz napja előtti határokért küzdött.

Ebben a lázas, túlfűtött hangulatban a vén Tigrisnek jött a merénylet. Sebesülése nem volt súlyos, de az eset mégis mártírlóriát vont lekönyök, engesztelhetetlen homloka fölé.

Ezredes úr ne felejtse el

Sebesülten, golyóval a lapockájában is csak Németország guzsbakötéséért harcolt. Még a betegágyban feküdt, amikor meglátogatta House ezredes, Wilson elnök jobbkeze és kiméltre intette a golyó miatt, amit még nem távolítottak el. A Tigris így szólt az ezredeshez:

— A golyó maradjon, ahol van. Egyszer majd a csontvázamon ugys áthull — aztán majd jöhetnek az orvosok a szomszéd koporsókból. Engem nem nagyon zavar. De ezredes úr, ne felejtse el, emlékeztesse az embereket: Ausztriát meg kell védeni a Németországhoz való csatlakozástól. Ágyukat e kis hajó fedélzetére. Nem tűrhetjük, hogy Németország területgyarapodással kerüljön ki ebből a háborúból! Az ön elnöke talán mégsem így gondolta a népek önrendelkezési jogát. Egy óráig se vállalhatunk felelősséget Csehszlovákia létéért egy ilyen megnagyobbodott német birodalom kelvős közepén.

Az 1938-as év eseményei után különös pasztikát kapnak Clemenceau szavai.

Clemenceau harcolta ki a jóvátétel csillagászati számok-

kal vetekedő összegét, azzal a nem is titkolt tervvel, hogy amíg azt Németország meg nem fizeti, a Rajnavidek megszállás alatt marad.

— Elnök úr — mondta Poincarének — ön sokkal fiatalabb, mint én vagyok. Tizenöt év múlva már nem fogok élni.

A „győzelem atyja”

A béketárgyalások hónapjaiban ez a jelző rajta maradt: a győzelem atyja. 1920-ban megvált a miniszterelnökségtől. Az elnökválasztáson már megbukott. De amikor a békeszerződés aláírásakor a miniszteriuma küldöttsége tisztelgett nála, a Tigris zokogva borult asztalára:

— Ugy szeretnék még ma meghalni, bizonyosan gyönyörű temetésem lenne. De ha holnapig várok, ki tudja, eljön-e valaki a temetésemre?

Féjt neki a népszerűtlenség s az a vád, hogy nem volt elég szigorú Németországgal szemben. De, mint vérbeli szel lemes ember, egy jó vicc kedvéért még önmagát sem kímélte.

Tizenöt év eitteltével a németek még nem tettek eleget a szerződés valamennyi pontjának. Ha tizenöt év múlva megtisztel azzal, hogy felkeresi a siromat, meggyőződésem, hogy elmondhatja nekem ott állunk a Rajnánál és ott is maradunk!

— A napokban a Luxemburg-kertben jártam. — mesélte barátainak. — Egy anyám mutatva, magyarázta kislányának: „Látod, ez a bácsi mentette meg Franciaországot az idegenektől”. „Ugy mentette meg, mint Jeanne d’Arc?” — kérdezte erre a kislány. „Igen” — hangzott az anyja válasza. „Hát akkor miért nem égetik is úgy el, mint Jeanne d’Arcot?” mondta erre a gyerek.

A Tigris — kacagott.

A történelem azonban rácsáfolt Clemenceau életének fő művére. Németország guzsbakötése nem sikerült s a revans két államának egymás közötti viszonya ma is csak ott tart, mint 1914 augusztusában.

LÁTOGATÁS A NAGYVÁRADI ALBÁNOKNÁL

Zog királyról, az ősi földről és az albán nép szenvedéseiről beszél Zilitiyar Idris Bajraktar fogylaltárus

Történelem.
Meddő földjét verejtékével megtermékenyítő paraszt, akiről repülőgép bombája némit örökre el. Idegenbe szakadt emberek, komor arccal, feketén csillogó szemekkel, elrevedt tekintettel, szegényes szobákban gyászolják egy kis

nemzet függetlenségét, kis népek, kis országok örök tragédiáját. A kényes történelem kizsákmányolt, agyonkínzott, mindig színlődő kisembereinek drámáját, akiket balsorsuk nagy tervek, nagy álmok és nagy érdekek ütköző pontjába vetett. Akiknek élete

örök elkeseredet: véres küzdelem, népi és jogi létük megőrzéséért. Emberek, sorsok és országok a történelem melléklapjain...

Ausztria, Csehszlovákia és... Albánia.

nemzeti viseletben családja körében.

— Ahmed Zog kiütte az országból az olaszokkal való barátság ellenségeit. Ezek külföldön folytatták ellene a propagandát. Ujságokat nyomtatnak és az országba csempészték őket. A Constantában megjelenő albán ujságot is Zog ellenfelei adják ki.

Zilitiyar arca megkeményedik.

— Ahmed Zogon nincs mit sajnálni. Elmenekült. De Albánia alig 20 évi nyugalom után megint olyan lesz, mint szörnyű gyermekkorunkban. A juhokat, a terményt, a fát és peiróleumot újra elviszik és a hegyi falvakba újra beköltöznek a véres harcok.

Zilitiyar szemei elborulnak. Arról magyaráz nekem, hogy Albánia már a Krisztus előtti időkben szabad ország volt. De a terjeszkedő, pusztító hatalmak mindig rávetették magukat, mert utjukba volt ez a kis ország. Hogy őseinek élete is örök harc volt a római, bolgár, szerb, török hódítók ellen, akik soha sem tudták teljesen igába hajtani az albánokat. Arról mesél Zilitiyar, odahaza, mint 14 éves gyerek, saját puskájával őrizte a kecskéket a réten. Hogy a legszegényebb albán is állig felfegyvekezve szánt a mezőn és hogy a hegyifalvak között a betolakodókkal való harc sohasem fog elűlni.

— A nyugalom mindig muló volt Albániában, — sóhajtja Zilitiyar.

Albániát újra leigázták és három idegenbe szakadt albán fagyalt- és cukorkaárus tovább folytatja vándorútját a balkán forrószélű országútn.

Párisba repült a kenti hercegi pár

London, ápr. 19. A kenti herceg és felesége repülőgéppel kedd délben Párisba utazott. A hercegi pár két napig tartózkodik a francia fővárosban.

Három nagyváradi török, aki albán

Zilitiyar Idris Bajraktar, Serif Jonus és Bajram Harun, a nagyváradi utcáról ismeri három törökméz és fagyaltos török, eredetileg a skipetárok földjén látta meg a napvilágot. Tágas, tiszta kis konyhában beszélgetek velük.

A konyha nagyrészt a keskeny, hosszú cukorkakészítő asztal foglalja el. Ezen készül a törökméz és a többi diákori vágyalom. Az udvaron már javaszit átfestés alatt állnak a fagyaltos kocsi.

A három albán viharvert, kicserzett arcát nézem. Megpróbáltatásokról, küzdelemről és szenvedésekről, elszántságról, életkedvről és erőről mesélnek ugyanakkor ezek a csontos, kemény arcok. Közben hallgatom őket, amit életükről beszélnek. Szülőföldjükről, a távoli kis albán hegyi faluról: Pirokról, amely ott fekszik Albánia északi részén, a jugoszláv határ közelében levő díbrai hegyekben. A vad, kietlen albán földről mesélnek. A családi házról, amelyben 20 rokoncsalád él közösségben, a legöregebb családfelelőse alatt. A közösen megművelt kemény, sziklás talajról, amely csak verejtékes munkával termi meg a napi kenyeret. Beszélnek a pásztorletről. A juh és kecskenyájokról és az előreugró sziklák és tátongó szakadékok között eldugott legelők nyomában való kóborlásról. Arról, hogy a mindennapi sovány kenyérért nem csak a konok földdel kellett megküzdeni, hanem a garázdálkodó banditákkal, a szerencsétlen országot olyan gyakran ellepő szomszéd hatalmakkal, portyázó katonákkal, átvonuló hadakkal és a leigázásban egy mást követő hódítókkal. Mesélnek a véres hegyi harcokról, amit az albán hegyi lakosoknak kellett megvívnia a júhaikat, terményüket elemelő török, bolgár, szerb katonaság ellen.

Nyomorrról, leigázottságról kifosztottságról mesél a három albán a nagyváradi szobáiban. Belelevenítik gyermekko-

rukát és elmondják: 25 évvel ezelőtt sok más testvérükkel együtt hogy indultak neki a világnak. Űzte őket a nyomor

A Balkán országútn

Igy menekült el szerencsétlenül hazájából három 15 éves albán fiú, hogy a széles balkáni országúton keressen magának jobb boldogulást. Bekóborolják Görögországot, Bulgáriát, Jugoszláviát, Magyarországot, Ausztriát. Elkalóznak néha egymástól, néha újra összetalálkoznak. Éheznek, napszámokodnak, padlásokon és kocsmákban húzódnak meg. Elkerülnek Romá-

és a szolgaság, amelyet a törökök alól való felszabadulás után a szerb és bolgár uralom még könnyörtelenebbé tett.

niába is. Az Okiráltságban honfitársakkal találkoznak. Kitanulják tőlük a cukorka és fagyalt készítést. Tálcával a fejükön, fagyaltos kocsijukkal bejárják az Okiráltságot. Ajjönnek Erdélybe. Brassóban, Kolozsváron, Nagyenyeden, Szebenben, Nagybányán törökösködnek és így kerülnek el Nagyváradra, hol — mint kóbor utjukon annyiszor — összetalálkoznak.

Idris Bajraktar beszél...

Török a magyar nyelvet, román, szerbet, bolgárt és a németet is. Egymás között azonban albánul beszélgetnek. Az utóbbi időben elég jól ment nekik Erdélyben. Kezdték megtelepedni. A világháború után, amióta Albániában a helyzet megnyugodott és kiáltották az ország függetlenségét, többször voltak már odahaza. Leveleznek otthonmaradt hozzátartozóikkal. Sőt egy kis földet is vásároltak már maguknak otthon. Zilitiyar időközben Nagyenyeden meg is nősült. Magyar nőt vett el feleségül. Két gyermekük van már, Hava és Abdul Dymil.

Boldogságtól csillogó szemekkel mesélnek a felszabadult, független Albániáról. Leveleket, albán ujságokat és könyveket mutatnak. Egy újságkivágás ötlük a szemembe. Lefordítatom: „Francesco Crispi, a nagy olasz államférfi mondotta 1900-ban, hogy Albánia fokozottabb mértékben, mint Szerbia és Bulgária, magában foglalja egy önálló és független ország szükséges elemeit és ezért joggal követelhet magának nemzeti függetlenségét.” Mennyit változott 1900 óta az olasz politika és az olasz államférfiak felfogása.

— Romániában mintegy 2000 albán él, — mondja Zilitiyar.

tyár. — Constantában kiadnak egy albán nyelven megjelenő havi lapot. Nekem is jár.

Kis füzetet mutat. Niman Ferizi: Familia Curri. Bayram Curri 1862—1925 — olvasom a füzet címlapján.

— Bayram Curri nagy albán hős volt. Albánia szabadságáért és teljes függetlenségéért harcolt. Ahmed Zog ölette meg 1926-ban.

— ?

— Bayram Curri generális ellensége volt Ahmed Zognak, mert ez a szerbekkel és olaszokkal barátkozott. Bayram Curri látta előre, hogy a szomszédok nem akarnak jól Albániával, — magyarázza Zilitiyar.

Zog király képe

A konyha falára mutat, ahol ott diszeleg Zog király képe két példányban: katonai díszben a tiranai palota előtt és

Papir és írószerek

nagy választékban

Pásztor Ede papirkereskedésben

Piata Mihai Viteazul 4. szám.

A JÖVŐ HÁBORUJA

ahogyan egy német vezérkari ezredes látja

Páris, ápr. 19. A Le Temps hasábjain Foertsch ezredes „A tegnapi és a mai háború” című könyvével foglalkozik René Lauret. Foertsch ezredes a német vezérkar mellé akkreditált katonai író, aki a hadügyminisztérium sajtóosztályát vezeti és ezért szempontjai a német hadvezetőség állásfoglalásának felelnek meg. Könyve ezért külön érdekességre tarthat számot.

Az abesszíniai, spanyolországi és kínai háború nem szolgál tanulsággal

A szerző szerint az abesszíniai, kínai, spanyolországi háborúk nem szolgálhatnak megfelelő tanulsággal a jövő háboruját illetően. Ezek lokalizált konfliktusok voltak, amelyek különleges feltételek között zajlottak le. A jövő háború, ha nem is általános, de mindenesetre koalíciók háborúja lesz. Ebbe a háborúba csak azok a nemzetek fognak beavatkozni amelyeknek igen nagy okuk lesz a harcra, azok a népek, amelyeknek a léte forog kockán. A múlt háború emléke meg fogja akadályozni a népeket abban, hogy könnyen elhatározzák magukat a háborúra.

Hosszu háború

A jövő háború — mondja Foertsch ezredes — hosszú, nagyon hosszú lesz...

Érdeemes kiemelni ezt a megállapítást, mert hiszen nem egyszer mondták, hogy a totális államok villámgyors háborúra készülnek. A német ezredes emlékeztet arra, hogy bár mily borzalmasak is a modern fegyverek — ugyanilyen erejűek a defenzív védőeszközök is.

Meglepetésszerűen megkezdett háború nem lesz lehetséges, mert ennek politikai előkészülete, az alarmizálás és feszültség időszakára van szükség, amely idő alatt mindkét oldalon megkezdhetik az előkészületeket.

Gyors megrohanás, amely azonnali eredményeket hozna, igen nagy eszközöket igényel és ezek összegyűjtésére — titokban nincs lehetőség. Az erődtételekkel védett határok ellen, amilyenek Franciaországban és Németországban vannak, a háború nagy csapatösszevonásokkal kezdődne az ellenséges front áttörése céljából. Csak ha ez a művelet sikerülne, kerülhetne sor olyan nagyszabású manőverekre, mint amilyenek az 1914. évi háború elején voltak.

A repülők és a motorizált csapatok

A szerző ezután a légi háború viszonylagos fontosságát vitatja. Tudvalevő, hogy Dou-

ket olasz tábornok hitt a repülés döntő jelentőségében a jövő háborúban, von Seeckt tábornok pedig a motorizált, jól kiképzett és kis hadseregeket többre becsülte az 1914. évi háború nehezen kezelhető főmehadseregeinél.

Foertsch ezredes szembeszáll e felfogásokkal. Szerinte a leg-

lényegesebb teendő a jövő háborújában is a terület elfoglalása lesz, amit az aviatika nem végezhet el. A kis, könnyen mozgó csapatok jó szolgálatot tehetnek bizonyos esetekben, de nem használhatók fel mindenütt. Egyébként is az szállítási anyag gyorsan elkopna és tönkremenne.

Chamberlain nyilatkozott az angol alsóházban a külpolitikai helyzetről

London, ápr. 19. Az alsóház keddi ülése elé nagy érdeklődéssel tekintettek. Várható volt, hogy Chamberlain nyilatkozik az angol-orosz tárgyalások eredményeiről, esetleg bejelenti az angol garancia Törökországra való kiterjesztését is. A várt bejelentés azonban nem hangzott el.

Sandi képviselő interpellált aziránt, tette-e a kormány megfelelő intézkedéseket, hogy Anglia abban a helyzetben legyen, hogy maradéktalanul teljesítse újabban vállalt katonai kötelezettségeit.

Chamberlain: Sorozatos intézkedések történtek, hogy a fegyverkezés alapjait kiszélesítsük.

Attlee őrnagy a nemzetközi helyzet iránt érdeklődött.

Chamberlain: Az angol kormány folytatja a tanácskozásokat különböző kormányokkal közöttük a Szovjetunió kormányával is. Egyébként pillanatnyilag nem vagyok abban a helyzetben, hogy április 13-iki nyilatkozatomhoz hozzátegyek valamit.

Sandi képviselő egy másik kérdésére kijelentette Chamberlain, hogy Anglia nem vállal különleges kötelezettséget Dániával, Hollandiával és Svájcjal szemben. Természetes dolog, hogy Anglia messzemenően érdekelve van ezen államok függetlenségében.

Mander: Felvettük-e az érintkezést azon államok vezérkaraival, amelyekkel szemben Anglia katonai kötelezettséget vállal?

Chamberlain: Érintkezést tartunk fenn ezen államokkal úgy katonai, mint minden más téren is.

A miniszterelnök ezután kérte Mandert, hogy elégedjék meg ezzel a nyilatkozattal.

Hore Belisha hadügyminiszter közölte ezután, hogy a Breen Guns-gépfegyverek gyártása van folyamatban, amelyek ki fogják elégíteni a hadsereg teljes szükségletét.

Anderson, a polgári repülés minisztere, közölte, hogy 12 kerületi bizottság neveztek ki

akik valóságos diktátori hatalommal öröködnének a nemzeti szolgálattal kapcsolatos intézkedések végrehajtása fölött.

Megrendítő öngyilkosság Nagyszalontán

Nagyszalonta, ápr. 19. Hétfő délután a Vaida Voevod tér 39. szám alatt megrendítő családi dráma játszódott le. Keresztesi Györgyné marószóddal megmérgezte magát és súlyos állapotban szállították a szalontai kórházba. A 33 éves

öngyilkos asszony megható bucsulevelet hagyott hátra. Férjétől bucsuzott, aki az utóbbi időben állandóan betegeskedett és nem tudta családját eltartani. Ez keserítette el a fiatalasszonyt annyira, hogy a mérégpohárhoz nyult.

Elevenen temette el gyermekét

Constanta, ápr. 19. Lepadatu Maria techirgioli varrónő szerelmi viszonyt folytatott egy fürdővendéggel. A nyári szerelmének most tavasszal mutatkoztak a következményei. A varrónő fiugyermeknek adott életet és hogy „szégyenétől” megszabaduljon gyermekét — anyja tanácsára — elevenen el

temette egy constantai ügyvéd udvarán.

A bestiális gyermekgyilkosságról suttogni kezdtek a városban. A rendőrség kihantoltatta a holtestet és az orvosszakértő megállapította, hogy valóban elevenen temették el a gyermeket.

A gyilkos anyát és nagyanyát letartóztatták.

Negyvenhárom halálos áldozattal az észak-amerikai államokban dühöngő viharok

(Washington.) A Texas, Oklahoma, Louisiana, Arkansas és Alabama államokban pusztító huszonnégy órás orkán az eddigi megállapítások szerint negyvenhárom halálos áldozatot követelt. A sebesültek száma százhatvan, közülük soknak rendkívül súlyos az állapota. Az Ohio-folyó völgyében a felhőszakadás hatalmas áradást okozott. A víz egyre emelkedik s attól tartanak, hogy súlyos árvízszerecséllenség alakul ki. Nebraska, Colorado és Wyoming államokban hóvihár dühöng

egyes helységekben három méteres hó esett.

24 óra alatt

KÖTÜNK
KÖNYVEI

Pásztor Ede cég
könyvkötészetében

Kantont ostromolja már egy százhuszezer főből álló előretörő kínai hadsereg

London, apr. 19. Hongkongból Londonba érkezett kábeljelentések szerint a Kanton ellen felvonult kínai hadsereg újabb jelentős sikereket ért el és most már közvetlenül Kanton városát ostromolja. A támadó kínai hadsereg mintegy 120 ezer főből áll és felszereltsége és szelleme elsőrangú. A kínai előcsapatok már be is nyomultak Kanton elővárosába és megkezdték a harcot az elszántan védekező japánokkal.

Egy másik kínai hadoszlop, amely ugyancsak Kanton ellen nyomul, két ízben átkelt a Gyöngy folyón, de a kitudósn dolgozó japán tüzérség mindkét ízben visszakergette. Ez a hadoszlop újabb és újabb kísérletet tesz az előnyomulásra, míg a japán harcfrontal védekezésre szorítkozik.

A Jangce folyó partján, Hankau közelében viszon a japánoknak sikerült elfoglalniok Kuling üdülőhelyet, amelyet különösen idegenek kedveltek. A japán harcfrontal már régen tuljutott Kuling-on, az itteni helyőrség azonban makacsul ellenállott és közel 12 hónapon keresztül kötött le a front háta mögött jelentős számú japán katonaságot.

„Szovjet-szerződés esetén egyetlen diktátor sem moccanhat többé”

Az angol közvélemény a cselekvő ellenállás eredményében bizakodik. Általában a nemzetközi békevédelmi harcfrontal kiépítésének új módszerét üdvözlik abban a hivatalos magatartásban, mellyel a nyugati hatalmak előre is felajánlják a segélynyújtást minden veszélyeztetett államnak és így megkönnyítik a gyöngébb és bizonytalan helyzetű kisállamok számára a döntést.

Sűrűn idézik Lloyd George fel fogását. A neves angol politikus választókerületében kijelentette, hogy „egy diktátor sem moccanhat többé, ha a nyugati hatalmak meg nem támadási szerződést kötnek a Szovjetunióval”.

Amint Washingtonból jelentik, Mexikó ügyvivője Hull külügyminiszternek jegyzékét adott át, amelyben a mexikói

kormány lelkesen helyesli Rooseveltnöknek a béke érdekében elfoglalt nemes állás foglalatát.

La Guardia, Newyork polgármestere, továbbította Rooseveltnöknek azt a táviratot, amelyet a párisi pérgármestertől kapott, aki köszönetet fejezi ki Rooseveltnöknek a béke érdekében tett bátor közbelépéséért.

Mit fog felelni Hitler kancellár Rooseveltnöknek?

London, apr. 19. Az Evening Standard című lap diplomáciai levelezője szerint londoni politikai körök úgy vélik, hogy Hitler a birodalmi gyűlésen tartandó beszédében a következő három dolgot fogja le szögezni:

1. Németország nem ül le közös tárgyalóasztalhoz a Szovjetunióval.
2. Németországnak nincsenek támadó szándékai.
3. Az Egyesült Államok nem érdemelnek bizalmat, mert a Wilson által 1918-ban tett ígéreteket megszegték.

(Bucuresti). Az „Universul” berlini tudósítójának jelentése szerint Berlinben biztosra feszik a sajtóhangok megnyilvánulásából, hogy Hitler vissza fogja utasítani Rooseveltnök javaslatait és nincs kizárva, hogy ellenjavaslatokat tesz. Ugy hiszik, hogy Hitler nyilvánkozatának elején a versaillesi békeszerződésről és Wilson szerepéről fog szólni. De ez is a visszautasítás erősítését szolgálja.

Nagy érdeklődés előzi meg a beszédet azért is, mert hír szerint Hitler Lengyelországgal

szembeni követeléseit is felveti.

A német sajtó hangja Rooseveltnök üzenetével szemben olyan támadó, amire még nem volt példa. A sajtó különbséget akar tenni Rooseveltnök és az amerikai nép között és azt írják a lapok, hogy Rooseveltnök „nem pártatlan közvevítő”.

(London). A „Daily Telegraph” római jelentése szerint Mussolini valószínűleg azt fogja válaszolni Rooseveltnöknek, hogy hajlandó résztvenni egy

világbéke-értekezleten, ha Franciaország részéről az olasz-francia vitás kérdésekben a jóakaraj jeleit látná. Rómában azt várják ezzel kapcsolatban, hogy Franciaország Tunisz, Dzsibuti és a Szezei-csatorna kérdésében ismerje el az olasz kívánságok jogosságát, mielőtt Olaszország leülne a tárgyalóasztalhoz. Rómában hire terjedt annak is, hogy a német válszban Németország gyarmati követelése is szerepelni fognak.

Felhívás az oradeai kereskedőkhöz és iparosokhoz

A nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara közli:

Folyó hó 20-án, csütörtökön ünneplik a román hadsereg városunkba való dicsőséges bevonulásának huszéves évfordulóját. Illendő, hogy ezen magasfős napot Oradea egész lakosága a kellő ünneppel és tisztelettel tartsa meg.

Ezenkövetkeztében 11 és

1 óra között az összes templomokban istentisztelet lesz, mely után a résztvevők Ferdinánd király és Mária királynő szobrai elé járulnak, majd pedig a színházban tartandó ünneppélyes programon vehetnek részt.

A román hadsereg dicsőséges bevonulásának 20 éves évfordulója alkalmával, mely a ro-

mán nemzet uralmának végleges megerősítését is jelenti ezen ország részben, — azon kérelemmel fordulnak Oradea összes kereskedőkhöz és iparosaihoz, hogy teljes számban vegyenek részt e magasfős ünneppélyen és diszitsék fel egyúttal kirakataikat Ófelsége II. Carol király, valamint Ferdinánd király és Mária királynő képeivel, kiknek dicsőséges uralma alatt teljesült a nagy történelmi aktus.

Kérjük egyúttal tagjainkat, hogy 11 és 1 között, az ünneppélyes program ideje alatt, fügesszék fel — amennyiben lehetséges — az üzleti tevékenységet, megengedve ez által a személyzetüknek is, hogy részt vehessen ezen a számunkra oly nagy jelentőségű ünneppélyen.

A csernovici gyers összeütközött egy mozdonyal

(Bukaresti.) Az 503. számú Bucuressti és Cernauti között közlekedő gyorsvonat Mărășești állomáson összeütközött egy mozdonyal, amely hibás váltóállítás következtében került a vonalra. A mozdony fűtője meghalt, a gyorsvonat mozdonyvezetője és egy váltóőr súlyosan megsebesültek. Az összeütközés romjainak eltakarítása után még egy holttestet találtak, egy utasét, akinek személyazonosságát nem sikerült megállapítani.

Felgyújták a lehavrei kikötőben az egyik legnagyobb franc a óceánjáró hajót

(Páris). A „Havas” távirati iroda jelenti: A francia állam-biztonsági hivatal már napok óta olyan információk birtokában van, hogy a Le Havre-i kikötőben horgonyzó óceánjáró hajók ellen merénylet készül. A rendőrség minden óvintézkedést megtett, különösen a „Normandie”-t őrizték. Kedd délután minden óvintézkedés ellenére

tűz támadt a „Paris” nevű óceánjáró hajón. A tűz a hajó pékműhelyében keletkezett, amelynek ajtaját betörték a gyújtogatók.

A közelben levő cegélyhajók és a tüztöltők azonnal vízzel árasztották el a hajót, azonban megmenteni már nem lehetett, szerda reggelre a hajó elsüllyedt. A hajó fedélzetén levő műtárgyakat azonban sikerült megmenteni.

A francia rendőrség a legszigorubb vizsgálatot indította meg.

Hideg földben termelt és nem pincében csirázott valódi új krumpli nagyban és kicsinyben kapható, sir. Franceza 12.

Férjét is meg akarta gyilkoltatni, mostohafiat megölető bucarestii asszony

A vádtanács is megerősítette Demetriad földbirtokos feleségének fogvatartását

Bucuresti, ápr. 19. A főváros közvéleménye még mindig nem tud napirendre térni Demetriad földbirtokos feleségének szenzációs bűnügye felett. Mint ismeretes, az uriaszonyt azzal a súlyos gyanúval tartóztatták le, hogy Gaica nevű szolgáját mostohafia meggyilkolására felbujtatta. A nagy

feltűnést keltő ügygel már az ilfovi törvényszék vádtanácsa is foglalkozott, amely hosszas tárgyalás után a vizsgálóbíró által kibocsátott letartóztatási végzést megerősítette. Ilyen körülmények között Demetriadné a vacarestii fegyházban lesz kénytelen a bűnügy főtárgyalását bevárni.

nek vagyónrésze is reá maradjon. A bűntényt a gyilkossal előre kitervezte, amit különben maga a gyilkos is bevallott. Az ügyész a vádlott fogvatartását kérte. Ezután a vádtanács Demetriadnénak adta meg a szót, aki ez alkalommal is állhatatosan tagadta, mintha mostohafia meggyilkolásában neki bármi része lenne, vagy mintha a bűntény elkövetőjével a munkaadó és alkalmazottja közötti viszonyon túlmező kapcsolatot tartott volna fenn. Miután a vádtanács mint már említettük, az uriaszony

fogvatartása mellett döntött, ennek védőügyvédje beadványt nyújtott a bírósághoz, és kérte, hogy Demetriadné utalják kórházba, miután súlyosan beteg és eddig is állandóan orvosi kezelés alatt állott. A kérelem felett még nem döntöttek.

A bűnügyben egyébként tegnap újabb fordulat következett be, amennyiben ismét megjelent a vizsgálóbíró előtt Soltis János szolga, aki — mint már megírtuk —, évekkal ezelőtt szintén Demetriadék szolgáltaiban állott és akit az uriaszony ugyancsak megpróbált a gyilkosságra rábeszélteni — és közölte, hogy Demetriadné 1933-ban férjét is el akarta tenni láb alól. Terve az volt, hogy orvoságba mérget tesz, amelyet azután a földbirtokos mitsem sejtve, bevesz. A bűntény azon hiusult meg, hogy Demetriad az orvoságot nem akarta meginni.

Az asszony viszonyt folytatott a gyilkossal

A nem mindennapi bűntény vizsgálata során újabb érdekes részletek derültek ki, illetve kerültek nyilvánosságra. Így megállapítást nyert, hogy a 43 éves földbirtokosné, — aki mielőtt Demetriad felesége lett volna, tanárnő volt —, a gyilkos szolgálégnnyel már húzamosabb ideje szerelmi viszonyt folytatott. Az asszony Gaica Mihai szolgát pontosan kioktatta arról, hogy egy olyan alkalommal hajtsa végre tettét amikor a körülményekből is az látszik, hogy a gyilkosság az áldozat magatartása miatt következett be. A szolga megfogadta a tanácsot és várta a megfelelő pillanatot. Állandóan kést hordott magánál. A gyilkosság napján — március 12-én — Demetriad földbirtokos elküldte Gaicat fiához azzal, hogy szeretne vele beszélni. A fiatal ügyvéd azt üzenté apjának, hogy a délutáni órákban felkeresi, egyben pedig megkérte a szolgát, hogy kora délután jöjjön vissza és költse őt fel. Gaica azonban nem jelentkezett. Amikor az ügyvéd édesapja lakására érkezett, a konyhában összetalálkozott a szolgálával, akitől megkérdezte, hogy miért nem költötte fel. Ez ahelyett, hogy magyarázatot adott volna, szemtelen hangon feleselni kezdett, mire az ideges természetű fiatal Demetriad arcul ütötte. Gaica ebben a pillanatban előrántotta ruhájából a kést, amellyel áldozatát hasbaszúrta. Ezután rázárta az ajtót és elmenekült. Jellemző, hogy a szomszéd szobában tartózkodott a megkéselt ügyvéd mostohaanyja, ő azonban nem volt kíváncsi arra, hogy a konyhában mi történik, bár jól hallotta fia segélykiáltásait.

A történetek után az erős szervezetű Demetriad nem vesztette el eszméletét és az ablakon keresztül sikerült az utcára jutnia. Nagynehezen a közelben levő lakására vándorolt, majd innen bérgepkocsin az egyik kórházba vitette magát, ahol két napi szenvedés után meghalt.

A vádtanácsi tárgyaláson először Radovici Eugen ügyész

beszélt, aki rámutatott arra, hogy Demetriadné már régebben el akarta tenni láb alól a mostohafiat, hogy ezáltal en-

Hatalmas ünnepséget rendeztek Amerikában, hogy kiengeszteljék a megsértett néger énekesnőt

Newyork, ápr. 19. Emlékeztetes, milyen nagy porfórt vert fel néhány héttel ezelőtt, hogy a „Forradalom leányai” nevű igen hatalmas amerikai női szervezet vonakodott bérbeadni nagytermét egy hangversenyrendező vállalatnak, mert a hangversenyen Marian Andersono lépett volna fel.

A világhírű énekesnő ugyan is köztudomásúan — néger. A sérelmet maga az amerikai kormány hivatalosan hozta helyre. Példátlan ünnepséget szerveztetett a Lincoln emlékmű előtt, ahol 75.000 ember, nagy többségben néger, jelent meg. Marion Andersont az ünnepségen Ickes belügyminiszter személyesen mutatta be és a következő beszédet mondotta:

— A szabad ég alatt elterülő roppant színházban mindnyájan szabadok és egyenlők vagyunk. Isten maga adta nekünk ezt a csodálatos diszletet a napot, a holdat és a csillagokat. Isten nem tett különbséget a fajok, a hitük és színek között.

— Százharminc évvel ezelőtt Isten Lincolnt küldte nekünk, hogy visszaadja a szabadságot azoknak, akiktől igazságtalannul megvonjuk.

— Lincoln ezért életét adta. Illő tehát, hogy emlékének áldozva, annak a fajtának egy leánya, amelyet ő szabadított fel, énekeljen az emlékműve előtt. A zseni nem ismeri a fajták különbségét.

Marian Anderson erre kezét szorította a belügyminiszterrel,

levetette kalapját és bundáját és énekelni kezdett. Először egy hazafias dal énekelt, majd

Gounod „Ave Maria”-ját, végül a „Traubles I hope seen” című néger vallásos dalt.

Értekezletre hívták Bucarestibe az ország összes rendőrkezeszeit

Bucuresti, ápr. 19. Az ország összes rendőrkezeszeit és rendőrfőnökeit Bucarestibe hívták, hogy utasításokat kapjanak Marinescu Gabriel tábornok, belügyi államtitkártól, az ingatlanellenőrző könyvek

kiállításáról és az egész ország lakosságának ellenőrzéséről. Marinescu tábornok rámutatott arra, hogy ezen munkálatok következtében pontos népszámlálási adatokhoz jutnak.

Nem jött el szerelmese a randevura

Felvágta ereit egy diák

Bucuresti, ápr. 19. A cotroceni botanikus kertben tragikus eset történt tegnap délután. Nicolaiciuc Dumitru iasi egyetemi hallgató, aki a fővárosba jött, hogy kedvesével találkozzon, afeletti báná-

tában, hogy a találkozó elmaradt, a botanikus kertben felvágta ereit. Mire a járőrelők rátaláltak, már nagy vérvesztéséget szenvedett. Kórházba szállították. Felépüléséhez minden csen remény.

bármilyen
HA NYOMTATVÁNY-ra

volna szüksége, kérjen előbb árajánlatot a

PÁSZTOR EDE

cégtől, amely modernül felszerelt nyomdájával a legkényesebb igényeket is kielégíti.

Telefonhívásra megbízottunkat azonnal kiküldjük. Piața Mihai Viteazul 4. Telefon 28-00

Mégegyszer a Magyar Népközösségről

Irta: Bányai László

„A nemzeti közösségnek központi ereje a nép”, állítja meg Tamási Áron egyik cikkében (Ellenzék, 1939 febr. 3.), s a „falusi gazdanép”, valamint „az ipari és munkás tömegek” megszervezésében és a középosztály hozzájuk való kapcsolódásában látja a legfőbb feladatát a Magyar Népközösségnek. Az irányítást, a vezetést azonban ugyan akkor a legfelső társadalmi rétegeknek szánja s elképzelése szerint a Népközösségben az alsó és középrétegeknek a szervezkedés, „a legfelső, vezető rétegek pedig a munka szerepe és felelősség jut”. Ez a mondat akaratlanul is rávilágít arra az új hatalmi játszámára, amelyet a magyar vezető körök a határon túl és a határon innen folytatnak, a népet népbárát jelszavakkal játszva ki. Mert a nemzeti közösségnek csak úgy válhatik a nép valóban központi erejévé, ha a vezetőség úgy a munkát, mint a felelősséget megosztja vele.

Az erdélyi magyar közélet

fel van kavarva, a régi osztályozások már nem érvényesek. Az események új állásfoglalásokat váltanak ki s minden téren átértékelést követelnek tőlünk. A jóhiszemű magyar kisember igen sokszor tájékozatlanul nézi az erők viaskodását, mert igazi rugóit eltakarják előle. Nem csoda, hiszen azok, akik a múltban a román vezető körökkel való együttműködést saját osztályérdekeik javára fesztelenül üzték, ma veszélyesnek bélyegeznek minden közösségvállalást a románság élelmegnyilvánulásával. Akik nemrég még a magyar kisebbségpolitika élén a nagyuri gondolkodásnak adták szüntelen tanu-

jelét, a dolgozó tömegek sérelmeit semmibe véve, ma a nemzeti elzárkózás pózában feszengenek s ilyeneket mondanak:

A Népközösség végső tartalmát, igen, nem a szereplő nevek határozzák meg, hanem maga a munka. Ez a munka azonban sehogy sem akar megindulni a magyarok lakta helységekben, a széles néprétegek érdekeit felkarolni hivatott szakosztályokban. A munkatér kiszélesítése pedig, a bizalmas kaszinói összejövetelek határain túl, éleikérdés ma nemcsak a Magyar Népközösségre, hanem magára az itt élő magyar népre is,

Dráma a Tiszán

Az Informatia című lap jeleni Máramaroszigetről: Tegnap éjszaka Turazau község közelében három fiatalember akart átúszni a Tiszán. A víz közepén az egyik, a 19 éves

Nagy Sándor egy kőbe botlott és belefutott a vízbe. A másik kettő nem tudott segítségére sietni és folytatták útjukat, kiusztak Szlatináig és jelentkeztek a magyar határőröknél. Nagy Sándor holtestét kihalászták és a szigeti ügyesség megadta a temetési engedélyt.

APRÓHIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 20 lei — minden további szó 2 lei. — Előfizetési díj havonta 40 lei. — Megjelenik mindennap.

POSTA

Fényképei
nagyon olcsón és nagyon jól szavatosság mellett
Róna fényképész
műtermében kaphat
Régi képekről élethű nagyjítások
Str. Alexandri No. 4.

ÁLLÁS

Románul és magyarul beszélő asszonyok korzó-székekhez felvételnek. Str. Astra 23. 1202

Ügyes, megbízható tejkihordó felvétetik. Str. Cuza Voda 47. 1200

Napszámos vincellér kereste azonnalra. Lakást, kertet ingyen kap. László Márton Nagypiac 7. 1164

Intelligens jómodoru ügynököknek szép jövedelmet biztosítunk helyi foglalkozással. — Cím a kiadóban. 1126

Kézi himzönöt fehérneműnimzéshez, felsőruha varrásához varróleányt felveszek. Str. Episcopul Nicolae Széchenyi 6. 1183

Bihar és Szt. János községek (Jud. Bihar) részére ügyes megbízható lapérust jó keresettel felvesz a „Magyarság”. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

VÉTEL-ELADÁS

Olcsón eladó vagy kiadó azonnal lakrész 2 szobás lakás üzlethelyiséggel. Popané, Str. Tribunal 14. 1170

Két teljesen jó állapotban levő férfi-öltöny eladó. Cím a kiadóban. 770

KÜLÖNFÉLE

Kedd délután a Rulikovszky temetőben elveszett sötétkék ridikül. Kérjük a megtalálót, a részére ugysis értéktelen ridikült a kiadóba eljuttatni. 1201

A volt városi szállótelep mellett (Str. Stroiescu), a nagyállomástól alig 5 percnnyire, több, ház építésére is kiválóan alkalmas földterület eladó. Értekezni a tulajdonosnál d. e. 8—10-ig Str. Franceza 12. 442

Eladó fekete női kosztüm és fekete kabát kis alakra. Cím a kiadóban. 833

Töltőtoll javítást szakszerűen, gyorsan és olcsón végez a Pásztor Ede cég. 613

LAKÁS

Egy szoba, fürdőszoba, konyha, előszobából álló lakás május 1-re kiadó. Strada Mareşal Presan 12. Megtekinthető 1—5 óráig. 1203

Kétszobás modern uccai lakás, konyha és fürdőszobahasználattal kiadó. Sas palota, III-ik emelet, Gyártás

Rádió műsor

CSÜTÖRTÖK:

BUCURESTI. 7 Hanglemezek, torna, háztartási tanácsok 12 Tarka zene lemezekről. 13 Időjelzés, közlemények, sport-hírek, vizállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közben sporthírek. 13.40: Gramofon. 14.15: Hírek, időjárás-jelentés, rádióhíradó. 14.30: Gramofon. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 18 Gyermekóra. 19 Időjelzés. Kulturális hírek. — 19.17 Hanglemezek. 19.40 Romániai török diákok egyesületének énekkara. 20.05 Előadás. 20.20 Motoiu-zenekar. 21.15 A bukaresti filharmonikusok hangversenye. 23.15 Táncklemezek. 23.45 Francia és angol hírek.

BUDAPEST I. 7.45 Torna, hírek, hanglemezek. Utána étrend, közlemények. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 13 Déli harangszó. 13.10 Hanglemezek. 13.30 Hírek. 14.20 Időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.30 Hírek. 17.15 Előadás. 17.45 Hírek. 18.10 Gitárzene. 18.20 Előadás. 19 Szalonzenekar. 19.30 Rádiószózat a magyar cserkész lányokhoz. 20.10 Mészeti tanácsadó. 20.25 Énekszámok. — 20.55 Előadás. 20.10 Hangjáték 21.50 Táncklemezek. 22.40 Hírek. 23 Cigányzene. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24 Hangversenyzenekar. 1.05 Hírek.

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE CÉGNÉL ORADEA PIATA MIHAI VITEAZUL 4

A TITOKZATOS HINDU

— Regény — 56

— Bizza csak rám — felelte Richards és széles arcán újra vidám és jóakaratu mosoly jelent meg.

— Haza — parancsolta Chapman a sofförnek és kényelmesen elhelyezkedett. Az elmúlt éjszaka és az utolsó óra eseményei újra fölkorbácsolták lázadó idegeit.

Lehetséges, hogy valami öröngös bűvészkedésről van szó, de mindenestre váratlan ellenség szegődött a sarkába, aki ellen elszánt módon kell védekeznie.

Mialatt fáradtan lehunyta szemét és hátradőlt, kalandos idők élményei elevenedtek meg előtte. Éveken át kapzsin és lelkiismeretlenül kereste a gazdagság és hatalom kulcsát, elkerülve a munka hosszú és fáradtságos útját. Mindig nagyot merészelt és nyert; majd újra elszánt harcot kezdett... és veszített. Ma hamisjáték vagy család révén kis vagyont szerzett s holnap újra letört...

Legrosszabb idejét azonban Indiában töltötte. A rendőrség a nyomába eredt valami sötét kártyaügy miatt s másként nem tudta lerázni őket, mint hogy a legtávolibb és legelhatgottabb vadonba menekült. Elszántsága nem hiányzott ehhez a kérértlen kiránduláshoz s a néhány év is segítségére sietett, amit mint kis gyárhivatalnok azon a környéken töltött el. Mindenfelé eljutott a cége képviselőiben és eléggé megtanulta a bengáliak és hinduk különböző nyelvjárásait.

Igy akadt egy napon a „zöld kigyó testvéreinek” nyomára s biztos ösztön sugta, hogy itt valami olyan alkalom kínálkozik, amely újra rendbehozhatja zavaros életét.

Heteken át settenkedett az eldugott templom körül s amit a félelmes éjszakákon hallott és látott, először rémülettel töltötte el. De aztán hasznos ötlete támadt. Azzal a különös bűvészkedéssel, amelyet itt üzték, kint a nagyvilágban sok pénzt lehet keresni. Nem éppen a kigyóbüvöléssel s az egyéb, hasonló hókuszpókuszszal, de látott más, ártatlanabb dolgot is, növényeket, amelyek szörnyü sebeket ejtetiek s amelyek varázsos módon gyógyították meg ugyanazokat a sebeket. Italokat, amelyek a halál merevségét keltették a testben s aztán megint föloldották alóla s mindenekelőtt a ragadós cukorként olvadó gyümölcsöket, amelyek mindenkiből vakon engedelmessé gépembert csinálhatnak.

(Folyt. köv.)